

متن پرسش

سلام استاد. خداوند بر مویدات شما بیفزاید. استاد چند سوال مختلف از حضورتان داشتم: ۱. استاد چرا امام علی اسم پسران خود را عثمان و عمر و ابوبکر گذاشتند؟ آخر این شبهه مطرح می شود که بابا حضرت علی با خلفا مشکلی نداشته و این شیعه ها هستند که ماجراها را پر و بال می دهند. اگر واقعا بحث غصب خلافت جدی است - که جدی و راست است - هیچ عقل سلیمینی پذیرد که امام علی بیایند و اسم سه پسرشان را به نامهای سه خلیفه راشدین بگذارند. این چطور می شود اسمکه قحطی نبوده

متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیکم السلام: در مورد علت این گونه نام گذاری ها و این که چرا حضرت علی (ع) نام فرزندان را ابوبکر، عمر و عثمان گذاشته باید به این چند نکته توجه داشت: ۱. نام های ابوبکر، عمر، عثمان و امثال این ها، در آن زمان فراوان بوده و بسیاری از مردم نام فرزندان را این گونه انتخاب می کردند. فرهنگ و ادبیات مردم آن عصر چنین بود (همانگونه که در برهه ای نام چنگیز توسط برخی ایرانیان بر فرزندان شان گذاشته می شد که هم اکنون نیز دیده می شود). علی(ع) هم به عنوان یکی از افراد آن جامعه، از این اسامی برای نامگذاری فرزندان خود استفاده کرد و در آن عصر اگر کسی نام فرزند خود را یزید می گذاشت نه به این خاطر بود که از پسر معاویه خوشش می آید بلکه این نام، نام متعارف آن عصر بود و دوست و دشمن همه از آن استفاده می کردند. ۲. غالب مردم آن عصر (و نه همه آنان) نسبت به خلیفه اول، دوم، و سوم از روی جهل، نادانی و عدم معرفت نسبت به امام زمان خود احترام قائل بودند. برای همین نام آنها منفور نبود و نامگذاری فرزندان به نام آنها هیچ گونه حساسیتی ایجاد نمی کرد. اما در زمان معاویه به سبب تبلیغات و اهانت های بسیار وی و کارگزارانش نسبت به علی(ع)، نام ایشان در میان مردم منفور شد و مردم آن عصر نام علی (ع) را برای فرزندان خود انتخاب نمی کردند. ۳. در آن عصر، صف شیعه و سنی از هم جدا نبود. مسلمانان از یکدیگر متنفر نبودند، اما با گذشت زمان و ایجاد درگیری، اختلاف و کشتار میان مسلمانان هر گروه پیرو کسی شد و نسبت به اسامی طرف مقابل حساسیت هایی به وجود آمد. ۴. توجه داشته باشیم که نام ابوبکر، عمر، عثمان و ... نامی عمومی و همگانی است و نه نام اختصاصی. چنین نیست که نام ابوبکر متعلق به ابوبکر و مختص او باشد بلکه این نام یک نام عربی است و مردم عرب آن را همانند دیگر اسامی برای فرزندان شان انتخاب می کردند. هزاران نفر قبل از وی به این نام نامیده شده بودند. پس از وی هم

هزاران نفر دیگر به این نام نامیده شدند و نامیده خواهند شد. فرض کنید که نام پدر یکی از دشمنان ما حسین است (مانند صدام (حسین)، آیا می‌توانیم بگوییم که چون صدام دشمن ما بود، پس ما نام حسین را برای فرزندانمان انتخاب نمی‌کنیم؟! نمی‌توانیم چنین کنیم چون نام حسین یک نام عربی زیبا است و مربوط به همه است و هر کس خواست می‌تواند آن را برای فرزندش انتخاب کند. گرچه صدام دشمن بود ولی این اسم مال او نیست بلکه اسمی همگانی است. کلمه ابوبکر، عمر، عثمان و... هم این چنین است. بله اگر اسمی در یک زمان میان مردم منفور شد در این صورت به طور متعارف مردم از آن دوری می‌کنند. ۵. از اصحاب پیامبر اسلام عثمان بن مظعون است. عثمان بن مظعون محبوب دل پیامبر بود. این عثمان کسی است که پیامبر خدا پس از مرگ او بدن او را بوسید و این نشانگر محبت بسیار زیاد پیامبر نسبت به اوست. حضرت امام صادق (ع) فرمود: ان رسول الله قَبَّلَ عثمان بن مظعون بعد موته، (وسائل الشیعه، ۲۰ جلدی، اسلامی، ج ۲، ص ۹۳۴، کتاب الطهاره، ابواب غسل المیت باب ۵، حدیث اول، باب جواز، تقبیل المیت) « پیامبر خدا عثمان بن مظعون را بعد از وفاتش بوسید ». این حدیث، سندش صحیح است. در زمان پیامبر و پس از آن حضرت، برخی به خاطر این عثمان، فرزندانشان را عثمان می‌نامیدند. در ضمن به نکات زیر توجه فرمایید: ابوبکر بن علی بن ابی‌طالب: نام اصلی فرزند امام علی نبوده است بلکه کنیه او بوده است. شیخ طوسی در کتاب رجال خود آن‌جا که نام اصحاب امام حسین (ع) را می‌آورد نام وی را در قسمت کنیه‌ها آورده و می‌فرماید: باب الکنی [۱۰۵۵] ۱ - أبو بکر بن علی علیه السلام ، أخوه ، قتل معه علیه السلام ، امه لیلی بنت مسعود بن خالد بن مالک بن ربیع بن سلمة بن جندل بن نهشل ، من بنی دارم. (شیخ طوسی، رجال الطوسی، تحقیق: جواد قیومی اصفهانی، قم، جامعه مدرسین، ۱۴۱۵ق. ص ۱۰۶). عمر بن علی بن ابی‌طالب: در مورد نامگذاری ایشان چنین نقل شده که در کیان اصحاب عمر از حضرت علی خواست تا نام فرزند را او انتخاب کند، و امام هم با توجه به جو حاکم بر مجلس اجازه دادند و عمر هم نام خود را بر فرزند نهاد کتن گزارش بدین صورت است: حدثنا عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب قال ، حدثنی أبی ، عن أبیه ، عن علی بن أبی طالب رضی الله عنه قال : ولد لی غلام یوم قام عمر رضی الله عنه فعدوت علیه فقلت له : ولد لی غلام هذه اللیلة ، فقال : ممن ؟ قلت : من التغلبیة ، قال : فهب لی اسمه ، قلت : نعم ، قال : فقد سمیته باسمی ونحلته غلامی مورکا - قال : وکان نوبیا - قال : فأعتقه عمر بن علی بعد ذلک ، فولده الیوم موالیه. (ابن شبه نمیری، تاریخ المدینه، تحقیق: فهیم محمد شلتوت، قم، دار الفکر، ۱۴۱۰ق، ج ۲، ص ۷۵۵)